

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

PR. 248/04.11.19
CPS

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 00/2-4135 din 15.11. 2019
La nr. 748 din 04.11.2019

Parlamentul Republicii Moldova

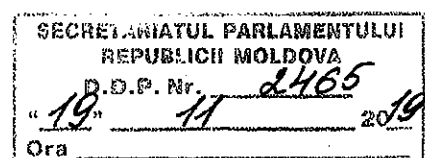
Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (inițiativa legislativă nr.248/04.11.2019).

Anexă:

Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Ruslan FLOCEA

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO19/6144 din 15.11.2019

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (Legea nr.156/1998; Legea nr.499/1999)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Președintele RM, iar autor nemijlocit este Președintele Republicii Moldova, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;

d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;
e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Textul proiectului supus expertizei anticorupție și nota informativă aferentă acestuia au fost plasate pentru consultare publică pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova www.parlament.md, la compartimentul: Procesul legislativ/Proiecte de acte legislative.

Prin urmare, se stabilește că autorul a publicat și asigurat accesul la proiectul citat pentru prezentarea recomandărilor de către părțile interesate.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În nota informativă, autorul susține că: „Scopul proiectului de lege constă în sporirea gradului de protecție socială și asigurarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități severe”.

Analizând normele elaborate se constată că prin proiect se propune modificarea art.20 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii și a art.8 din Legea nr.499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, în vederea implementării Hotărârii Curții Constituționale nr.29/2018 în ceea ce privește recunoașterea constituționalității tabelului nr.1 din alin.(1) al art.20 din Legea nr.156/1998.

În acest context, se propune ca asiguratul încadrat într-un grad de dizabilitate severă cauzată de o afecțiune generală va beneficia de pensie de dizabilitate în raport cu stagiul de cotizare efectiv realizat, dar nu mai puțin de doi ani. Totodată, se instituie ca cuantumul alocației persoanelor cu dizabilități severe până la vârsta de 23 ani să constituie 100% din cuantumul pensiei minime stabilit anual de către Guvern.

În urma expertizei efectuate se constată că prevederile proiectului servesc scopului declarat de către autor în nota informativă.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele asiguratului încadrat într-un grad de dizabilitate severă de a beneficia de pensie de dizabilitate în raport cu stagiul de cotizare efectiv realizat, precum și a persoanelor cu dizabilități severe până la vârsta de 23 ani, de a majora pensia de dizabilitate de la 40% la 100% din cuantumul pensiei minime stabilit anual de către Guvern.

Astfel, se consemnează că interesele promovate sunt conforme interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

În nota informativă autorul relevă cele mai cunoscute sisteme individuale de pensii, enumerându-le și descriindu-le. Totodată, evidențiază condițiile ce au impus elaborarea proiectului, principalele prevederi și elementele noi, impactul proiectului asupra domeniului social și prezintă argumente corespunzătoare, în conformitate cu Legea nr.100/2017.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară".

Implementarea prevederilor proiectului implică cheltuieli financiare din bugetul de stat și din bugetul asigurărilor sociale de stat. În acest sens, autorul în nota informativă menționează că: „Conform calculului estimativ pentru punerea în aplicare a prevederilor proiectului de lege sunt necesare mijloacele financiare anuale suplimentare:

- din bugetul asigurărilor sociale de stat - 2616,0 mii lei (stabilirea dreptului la pensia de dizabilitatea pentru persoanele cu dizabilități severe din stagiul de cotizare efectiv realizat);
- din bugetul de stat - 18,3 mii lei (stabilirea dreptului pentru persoanele cu dizabilități severe, cu vârsta de până la 23 ani; la alocație socială în mărime de 100% din pensia minimă pentru persoanele cu dizabilitate severă)".

Totodată, menționăm că propunerea legislativă urmează să fie acceptată la nivelul Guvernului în vederea respectării prevederii constituționale statuate la art. 131 din Constituția Republicii Moldova - orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern. Avizul Guvernului în acest sens este o condiție imperativă și primordială, care are drept scop menținerea echilibrului bugetar.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
- g) se evită tautologiile juridice;
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează activitatea Guvernului de a aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile proiectului. Concomitent, în mod indirect, se instituie prevederi pentru entitatea publică responsabilă de calcularea și plata pensiilor de dizabilitate - Casa Națională de Asigurări Sociale. În acest sens, proiectul instituie noi prevederi în vederea reexaminării pensiei de dizabilitate pentru beneficiarii de alocații sociale de stat cu dizabilități severe cu vârsta de până la 23 ani.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului vin să asigure dreptul la asistență și protecție socială stipulat la 47 din Constituția Republicii Moldova și art.25 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Astfel, prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de lege supus expertizei anticorupție are drept scop implementării Hotărârii Curții Constituționale nr.29/2018 privind recunoașterea constituționalității tabelului nr.1 din alin.(1) al art.20 din Legea nr.156/1998. Normele elaborate propun ca asiguratul încadrat într-un grad de dizabilitate severă cauzată de o afecțiune generală să beneficieze de pensie de dizabilitate în raport cu stagiul de cotizare efectiv realizat, dar nu mai puțin de doi ani. Totodată, se instituie ca cuantumul alocației persoanelor cu dizabilități severe până la vârsta de 23 ani să constituie 100% din cuantumul pensiei minime stabilit anual de către Guvern.

În cadrul procesului de elaborare au fost asigurate rigorile de transparență decizională. Nota

informativă stabilește argumente pertinente și valabile pentru justificarea soluțiilor proiectului. Totodată, inițiativa legislativă urmează să fie acceptată la nivelul Guvernului în vederea respectării prevederii constituționale statuate la art. 131 din Constituția Republicii Moldova, deoarece implementarea proiectului necesită alocarea mijloacelor financiare din bugetul public național.

Prevederile proiectului sunt conforme interesului public și nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului. Proiectul nu conține factori și riscuri de corupție.

15.11.2019

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Dorina GALAMAGA, Inspector principal

